

Warszawa, 12-08-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

IX.022.19.2022.ZK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 sierpnia 2022 roku (l.dz. DSRiN-II.406.17.2022), przedkładam uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie pobytu nieletnich w schroniskach dla nieletnich.

1. Zgodnie z § 7 ust. 1 nieletniego przyjmuje do schroniska dyrektor schroniska i przeprowadza z nim rozmowę, zapoznaje nieletniego z jego prawami i obowiązkami oraz zasadami pobytu w schronisku oraz poucza o terminie i sposobie składania zażalenia, o którym mowa w art. 107 ust. 1 pkt 21 ustawy, co nieletni potwierdza własnoręcznym podpisem.

W projektowanym rozporządzeniu powinien znaleźć się również zapis o konieczności poinformowania nieletniego o monitoringu i pomieszczeniach, które on obejmuje.

2. Zgodnie z § 7 ust. 2 psycholog lub pedagog przeprowadza rozmowę wstępną z nieletnim, sporządza podstawową informację o nieletnim i poddaje go badaniom osobopoznawczym w celu diagnozy i prognozy resocjalizacyjnej, zindywidualizowania

procesu resocjalizacji, zapobiegania wzajemnej demoralizacji nieletnich oraz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego schroniska.

Taka regulacja poprzez użycie spójnika „lub” zgodnie z zasadami logiki prawniczej oznacza, że taką rozmowę może przeprowadzić zarówno psycholog, jak i pedagog, albo jeden z nich.

Zdaniem KMPT najważniejsze jest otoczenie nieletniego przede wszystkim pomocą psychologa, gdyż pozwolić to może na ewentualne ujawnienie psychologicznych dowodów stosowania tortur poprzez odpowiednią diagnozę.

Rekomendowana jest zmiana projektu i wpisanie obligatoryjnej rozmowy nieletniego z psychologiem.

3. Zgodnie z § 7 ust. 4 nieletni umieszczony w izbie adaptacyjnej może brać udział w zajęciach dydaktycznych i wychowawczych.

Zdaniem KMPT nieletni powinien mieć także zagwarantowany dostęp do świeżego powietrza zgodnie z art. 107 ust. 2 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. W świetle standardów ONZ dotyczących ochrony nieletnich pozbawionych wolności (Zasady z Hawany), każdy nieletni powinien mieć codziennie prawo do odpowiedniej ilości wolnego czasu, za każdym razem spędzanego na świeżym powietrzu, jeżeli pozwolą na to warunki pogodowe¹.

4. Zgodnie z art. § 19 za zgodą dyrektora schroniska, nieletni może nosić własną odzież, bieliznę i obuwie.

Zdaniem KMPT co do zasady nieletni powinien mieć możliwość noszenia własnej odzieży. Zwiększa to uczucie komfortu i pozwala na szybsze przystosowanie się do otaczającej rzeczywistości. Wprowadzenie zasady, że nieletni nosi odzież zapewnioną przez schronisko, a tylko za zgodą dyrektora może nosić swoją, jest stygmatyzujące. Ponadto, wola dyrektora wprowadza możliwość różnej praktyki w placówkach tego samego rodzaju.

W swoim brzmieniu projekt jest bardziej rygorystyczny niż przepisy dotyczące jednostek penitencjarnych. Zgodnie z regulacjami Kodeksu karnego wykonawczego²

¹ Zob. Zasady Narodów Zjednoczonych dotyczące ochrony osób nieletnich pozbawionych wolności (Zasady z Hawany). Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 45/113 z 14 grudnia 1990 r., Reguła 47.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53 z późn. zm.).

skazani w zakładzie karnym typu zamkniętego mogą korzystać z własnej bielizny i obuwia, a za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego - także z odzieży. Natomiast w zakładzie typu półotwartego i otwartego skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia.

Jeżeli zaś chodzi o osoby tymczasowo aresztowane, to mogą one korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że zakłóca to porządek ustalony w areszcie śledczym lub sprzeciwiają się temu względy bezpieczeństwa lub względy sanitarne (art. 216 § 1 k.k.w.).

Nie wydaje się zatem zasadne założenie z góry konieczności korzystania przez nieletnich z odzieży zapewnianej przez schronisko (w szczególności bielizny).

Wyrażam nadzieję, że przedstawione uwagi zostaną uwzględnione w toku dalszych prac nad tym projektem.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/